

**СЕКЦІЯ 2.
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
КРИПТОВАЛЮТ, БЛОКЧЕЙНУ, ЕЛЕКТРОННОГО БІЗНЕСУ
ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ**

Ростислав БАГЛЕЙ

к.е.н., доцент

Тернопільський національний економічний університет

ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА ЯК ПОШТОВХ ДО ФОРМУВАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ

На сучасному етапі розвитку цивілізації інформаційно-комунікаційні технології увійшли в усі сфери людської діяльності. Спостерігається розвиток інформаційних технологій, використання мобільних пристроїв і цифрових носіїв. Іноді, швидкість технічного вдосконалення випереджає рівень сприйняття суспільством цих змін. Сьогодні цифрова економіка є новітньою парадигмою економічного розвитку країни, яка свідчить про те, що всі сфери суспільного життя знаходяться у взаємодії. Упродовж останніх років відбуваються процеси технологічних трансформацій, котрі зумовлюють перехід на якісно новий рівень технологій ведення бізнесу в умовах цифровізації економіки. Розвиток цифрової економіки відбувався під потужним впливом глобалізації та інноваційних технологій. Головний вектор розвитку цифрової економіки – взаємодія між споживачами і виробниками не тільки в межах однієї країни, але й у цілому світі, що забезпечує зростання показників ВВП, продуктивності праці, працевлаштування, поглиблює інноваційні процеси в усіх галузях економіки для покращення якості життя завдяки освіті, охороні здоров'я. П. Р. Пуцентейло переконаний: “Якщо нова економіка – це закономірна форма прояву постіндустріальної економіки, то цифрова економіка – це одна з еволюційних форм прояву нової економіки” [6].

Окремі автори вважають, що перед Україною стоїть завдання зробити цифрову трансформацію економіки :

- зміна економічного укладу, зміна традиційних ринків, соціальних відносин, державного управління, що пов'язане з проникненням в них цифрових технологій;
- принципова зміна основного джерела доданої вартості і структури економіки за рахунок формування більш ефективних економічних процесів, забезпечених цифровою інфраструктурою;
- перехід функції механізму розвитку економіки до інститутів, заснованих на цифрових моделях і процесах на всіх рівнях (ринки, галузь, сфери діяльності);
- технологічний рівень, на якому представлені прогресивні технології і платформи;
- рівень єдиного середовища, представлений нормативним регулюванням, інформаційною інфраструктурою, кадровим забезпеченням і інформаційною безпекою. Єдине середовище покликане оптимізувати умови для розвитку рівнів економіки і технологій, а також підвищити ефективність їх взаємодії [5].

Проявом таких змін є поступове перенесення трансакцій в електронний формат, поява нових засобів платежу, платіжних інструментів і систем. Саме в сфері платіжних і розрахункових систем останнім часом відбувається найшвидше впровадження інновацій, при цьому чимало з них є дискусійними з позицій нормативного регулювання та практичного використання.

Відмінність криптовалюти від звичайних грошей полягає в тому, що за її створення не відповідає жоден спеціалізований орган, який регулює емісію. В основі крипто валюти лежить система блокчейн – розподілена база даних. Чим популярніша криптовалюта, тим більший обсяг пам'яті забезпечує її зберігання. Створюється вона за допомогою електронних обчислень і являє собою код, згенерований комп'ютером. Процес створення такого коду називається «майнінг» і відбувається на великій кількості комп'ютерів, розташованих в різних місцях, вони можуть перебувати навіть по всьому світу. Майнінг – процес використання обчислювальних потужностей комп'ютерних систем для створення ланцюжка блоків транзакцій криптовалют. Кожен блок повинен відповідати певним критеріям правильності і складності створення, для чого використовуються алгоритми хешування. Таким чином, майнери

одночасно видобувають нові монети і проводять всі транзакції криптовалюти. Якщо майнери зупинять свою роботу, криптовалюта перестане існувати [1].

Так, у Вікіпедії криптовалюта (від англ. Cryptocurrency) – вид цифрової валюти, емісія та облік якої засновані на асиметричному шифруванні та застосуванні різних криптографічних методів захисту, таких як proof-of-work та/або proof-of-stake. Функціонування системи відбувається децентралізовано в розподіленій комп'ютерній мережі [3].

Згідно з визначенням Bitcoin Security криптовалюта – швидка та надійна система платежів і грошових переказів, заснована на новітніх технологіях і невідконтрольна жодному уряду.

Офіційний сайт найпершої та найбільш популярної сьогодні криптовалюти Bitcoin визначає криптовалюту як «інноваційну мережу платежів і новий вид грошей, що використовує P2P-технологію і функціонує без центрального контролюючого органу або банку; обробка транзакцій та емісія виробляються колективно, зусиллями мережі» [7].

Криптовалюта має низку переваг: 1) операції з криптовалютою є повністю анонімними і конфіденційними. Вся інформація про транзакції зашифрована в наборі символів, персональні дані не прив'язуються до гаманця криптовалюти; 2) кожна одиниця криптовалюти має унікальний код і захищена від підробки; 3) криптовалюта є децентралізованою, тобто не має центру управління, через що засновник цифрових грошей або будь-який фінансовий інститут не може вплинути на її існування. Курс і операції цілком регулюються користувачами електронних гаманців; 4) кожна одиниця криптовалюти не прив'язана до жодного з банків, що суттєво зменшує розмір комісії за здійснення операцій. Вартість комісії зазвичай є вартістю енергетичних ресурсів, затрачених на здійснення транзакції; 5) відсутність прив'язки до банків сприяє суттєвому зменшенню затрат часу на здійснення операцій із криптовалютою. Зазвичай підтвердження здійснення операцій із криптовалютою приходить протягом декількох секунд; 6) операції здійснюються напряму між різними власниками електронних гаманців, що сприяє підвищенню швидкості здійснення операцій та зменшенню комісії; 7) емісія більшості видів криптовалют має максимальний поріг, що викликано скінченністю всіх можливих комбінацій символів, що утворюють кожен нову одиницю криптовалюти. Це сприяє зменшенню невиправданої грошової маси в обігу та зниженню рівня інфляції [4].

В умовах сьогодення подальша цифровізація економіки є неминучою – адже вона істотно підвищує комфорт споживачів і знижує їх витрати, дозволяє компаніям доносити свої послуги до споживачів, минаючи посередників. Однак, існуючі ризики вимагають уваги і профілактики негативних наслідків – зокрема, постійного навчання персоналу, зміни його кваліфікації, витрат, пов'язаних із захистом даних тощо. Неабияке значення цифровізації постало під час пандемії COVID – 19.

Список використаних джерел

1. Безверхий К., Кувшинова А. Криптовалюта : гроші чи мильна бульбашка? Бухгалтерський облік і аудит. 2019. №1. С. 29-38.
2. Клапків Ю., Мелих О. Трансформація діджиталізації ринку фінансових та страхових послуг. *Review of transport economics and management*, 2019. № 2(18). С.83-89.
3. Криптовалюта. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Криптовалюта>.
4. Переваги та недоліки криптовалюти. URL: <http://kriptovalyuta.com/ua/novini/bitcoin/perevagi-ta-nedoliki-kriptovalyuti>.
5. Пуцентайло, П.Р., Гуменюк, О.О. Цифрова економіка як новітній вектор реконструкції традиційної економіки. *Інноваційна економіка*. 2018. № 5-6 (75). С. 131-143. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/32028>.
6. Пуцентайло П. Р. Нові виклики у розвитку суспільства в контексті цифровізації економіки. *Цифрова економіка [Електронний ресурс]: зб. мат. II Національної наук.-метод. конф., 17–18 жовтня 2019 р., м. Київ. К.: КНЕУ, 2019. С. 724-728.*
7. Embassy of Bitcoin (Ukraine) / Посольство Біткоїн на Львівській площі (Київ): Топ 5 криптовалют на початок 2017 р. 15/03/2017 info CRYPTO WORLD. URL: <https://www.embassyofbitcoin.com/%d1%82%d0%be%d0%b5%d0%ba%d1%80%d0%b8%d0%bf%d1%82%>